

Eesti talunike eest!

EESTIMAA TALUPIDAJATE KESKLIIDU INFOKIRI
JUULI 2017

OLULISED TEEMAD

Mesindus ja taimekaitsevahendid;
põllumajandussõidukid
vabastatakse saateauto kasutamise
kohustusest;
PRIA uudised

ÜRITUSED JA KONVERENTSID

26. Talupäev ja 12. Võrumaa
Põllumeeste Päev;
Toidufestival "Talust taldrikuni"
Üle-eestiline avatud talude päev;

UUDISED JA INFO

2017 talukonkursi võitjad;
Parim talutoit 2017;
uus talupood Tallinnas;
Ehtne talutoit turundustegevused;

Mesinikud, põllumehed ja ametnikud kogunesid maaeluministeriumis. Põhjuseks miljonite mesilaste surm

MESINIKUD JA PÕLLUMEHED

19. juulil 2017 kohtusid maaeluministeriumis mesinikud ja taimekaitsevahendite kasutajad maaeluminister Tarmo Tammega ning teaduse ja arenduse asekanstler Toomas Kevvaiga, et arutada juhtumit, kus suri miljonid mesilased. Eestimaa Talupidjatate Keskliitu esindas kohtumisel nõukogu esimees Kalle Hamburg.

Tarmo Tamm ütles avasõnades, et näeb enda vastas murest murtud nägusid, mis ongi kogunemise põhjus.

Juhtumid on tema sõnul murettekitavad. „Eestis ei peaks olema ühtki sellist juhtumit, kus mesilased saavad mürgi läbi hukka,“ sõnas ta. Kõik kaebused vaadatakse tema sõnul läbi.

Tänaseks on selgunud, et mesilaste hukkumise põhjustas ülemäärane taimekaitsevahendite kasutamine. Esialgsel andmetel tuvastati kolmes proovis taimekaitsevahendite üle lubatud piirmäärade kasutamine, mistõttu juhib põllumajandusamet tähelepanu taimekaitsevahendite nõuetekohase kasutamise olulisusele.

„Taimekaitse ja mesinduse vahel peab valitsema tasakaal. Ainult seaduste karmistamisest pole kasu, kui osapooled koostööd ei tee,“ ütles maaeluminister Tarmo Tamm kohtumisel mesinike ja taimekaitsevahendite kasutajatega.

„Ka üks mesilaste hukkumise juhtum taimekaitsevahendite valesti kasutamise tõttu Eestis on liiga palju ja olukord on murettekitav. Hetkel on oluline keskenduda menetluses olevate juhtumite analüüsimisele ning lahenduste leidmisele uute juhtumite vältimiseks,” ütles Tamm.

„Koostöö on oluline mitmel tasandil, tegu on meie ühise murega. Oleme algatanud taimekaitsevaduse muutmise eelnõu väljatöötamise kavatsuse. Kõikidel huvilistel on võimalus väljatöötamise kavatsusega tutvuda ja oma arvamus Maaeluministeriumile esitada,” lisas Tamm.

Kohtumisele maaeluministeriumi väikesesse saali olid kutsutud põllumajandusameti, veterinaar- ja toiduameti, põllumajandusuuringute keskuse, Eesti Mesinike Liidu, Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu, Eesti Meetootjate Ühenduse, Eesti Mesilaste Tõuaretajate Seltsi, Eesti Aianduse Mesinduse Keskseksi, Eesti Põllumajandus- ja Kaubanduskoja, Eestimaa Talupidajate Keskliidu, Eesti Noortalunikud MTÜ, Eesti Maaülikooli, KEVILI Põllumeeste Ühistu, Edelaraudtee Infrastruktuuri AS ja AS Eesti Raudtee esindajad.

Esmaspäeval, 17. juulil arutas teemat Eestimaa Talupidajate Keskliidu nõukogu esimees Kalle Hamburg Vikerraadio Huvitaja saates koos Eesti Mesinike liidust Maire Valtiniga, Põllumajandusametist Riina Pärtluga. Kalle Hamburgi teemakäsitluse läbivateks märksõnadeks oli koostöö ja kommunikatsioon. Ta kutsus üles korraldama piirkondlikuid mesinike ja põllumeeste kokkusaamisi, et teemat arutada ja leida võimalused üksteisele infot paremini kommunikeerida.

Saadet saab järele kuulata **Vikerraadio kodulehel**.

Allikas: Maaeluministerium ja Maaleht, Vikerraadio

Glüfosaat ei avalda mesilastele negatiivset mõju

Hiljuti avaldunud mesilaste ootamatu massilise suremuse juhtumid on meedia poolt aktiivset käsitlemist leidnud. Hoolimata sellest, et Põllumajandusameti analüüsid näitasid osadel juhtumitel putukatõrjevahendite mitteeesmärgipärasest või valesti ajastatud kasutamist, mis on väga kahetsusväärne ja väärib kindlasti hukkamõistu, on avalikes aruteludes jälle segi aetud kaks täiesti erineva sisuga teemat – glüfosaadi kui umbrohutõrjevahendi ning õitsvatel kultuuridel tehtava kahjurputukatõrje mõju tolmeldavatele putukatele.

Taimekaitsevahendite kasutamine on Euroopa Liidus väga täpselt reguleeritud ning igale taimekaitsevahendile on selle registreerimisel ja kasutusloa andmisel kehtestatud teatud kindel kasutusviis, millest põllumajandustootjad on kohustatud täpselt kinni pidama ning mille järgimisel ei ohusta ükski kasutusloa saanud taimekaitsevahend keskkonda ega kasutajat. Glüfosaadi kasutamine on samuti täpselt määratud ning glüfosaat ei ole oma olemuselt mesilastele mürgine. Seetõttu ei ole glüfosaadi mainimine hiljutiste mesilaste suremusega seotud juhtumitega seoses üldsegi asjakohane.

Lisainfot mesilaste tervist puudutavatele teemadele leiab näiteks Bayer Bee Care internetilehelt <https://becare.bayer.com/home>.

Autor:
Virge Vasar, DSc
Crop Manager OSR-SF-SB EMEA3
Crop Science Division
Bayer OÜ

Põllumajandussõidukid vabastatakse saateauto kasutamise kohustusest

TAUSTAINFO:

Näiteks põhimaanteedel 1+1 teelõikudel on kiiruse 80-90 km/h korral sõidurada 3,5 meetrit lai, sellele lisandub kindlustatud teepeenra laius 1-1,5 meetrit ja katte kogulaius on seega 9-10 meetrit. Lõikudel, kus kiirus on 50-70 km/h, on katte laius põhimaanteedel vähemalt 9 meetrit. Kuni 4,2 meetrit laia traktori ja liikurmasinaga liiklemisel võimalikult tee äärde hoides jääb vastusõitvale sõidukile vabaks 5-6 meetri laiune teeosa, sealjuures 3,5 meetri laiune sõidurada jääb vastusõitjale vabaks täies ulatuses. Samuti on traktori ja liikurmasinaga võimalik sõita vajadusel teepeenrale, et mitte ohustada vastassuunas liiklejaid.

Majandus- ja Taristuminister Kadri Simson allkirjastas 19. juulil määruse, mille alusel saavad kuni 4,2 meetri laiused traktorid või liikurmasinad ning nende haakes olevad sõidukid teedel liikuda ilma saateautot kasutamata, kui sellega ei kaasne täiendavat ohtu kaasliiklejatele.

Põllumajandusvaldkonnas kasutatavate traktorite ja liikurmasinate liikumine avalikult kasutatavatel teedel liigitub liiklusohutuse tagamiseks sageli nende suure laiuse tõttu erakorraliste vedude alla, mis peab vastama määrusega kehtestatud nõuetele ja mille jaoks on vajalik tee omaniku eriluba. Uue määrusega antaksegi tee omanikule võimalus mõningatel puhkudel erivedusid saateauto ja reguleerija vajadusest vabastada.

Uued nõuded on plaanis kehtestada hiljemalt juulikuul lõpuks, mil põllumajanduses algab sügishooaeg.

„Seni kehtinud nõuded seadsid põllumehed eriti sügiseti keerulisse olukorda, kui laia põllumajandustehnikaga teedel liiklemiseks, isegi ühelt põllult teisele minnes, oleks pidanud tellima vilkuritega saateauto koos juhiga. Olenemata sellest, kas traktor või kombain realselt oma

sõidusuunale ära mahub või mitte. Põllumehed on seesuguse muudatuse vajadusele tähelepanu juhtinud juba pikka aega ning mul on hea meel, et oleme leidnud võimaluse olukorra lahendamiseks,“ selgitas majandus- ja taristuminister Kadri Simson.

Muudatuse tulemusena saab kohalik omavalitsus ja Maanteeamet traktori või liikurmasina eriveoks loa andmisel vabastada nad eriveo saateauto ja

reguleerija kasutamise kohustusest, kui teel on tagatud tingimused liiklejatele ohutuks liiklemiseks. Samuti on põllumajandusvaldkonnas leevendatud erisõiduki tähistamise nõudeid ning eriveol lubatakse saateautona kasutada ka C1-kategooria sõidukeid, mis tervikuna lihtsustab oluliselt traktorite ja liikurmasinatega seotud erivedude teostamist.

Lisaks muudetakse määruses paindlikumaks ka teehooldemasinate liikumisele kehtivad nõuded, mis sarnaselt põllumajandustehnikaga kuuluvad samuti eriveoste vedamise regulatsiooni alla.

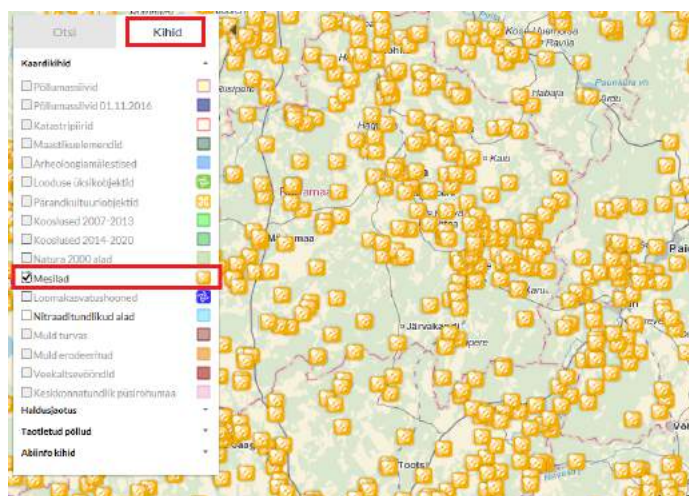
Allikas: Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeeriumi pressiteade

Kust näevad taimekaitsevahendi kasutajad mesilate andmeid?

Määrusega “**Taimekaitsevahendi kasutamise ja hoiukoha täpsemad nõuded**” on sätestatud, et kui mesinik on teavitanud taimekaitsevahendi kasutajat oma mesila olemasolust, teavitab taimekaitsevahendi kasutaja kavandatavast taimekaitsetööst vähemalt 48 tundi enne taimekaitsevahendiga pritsimise alustamist seda isikut, kelle mesipuud asuvad kuni kahe kilomeetri kaugusel põllust, kus taimekaitsevahendit kavatakse kasutada.

Põllumehed, kes kasutavad oma põldudel taimekaitsevahendeid, saavad vaadata mesilate asukohti ning mesiniku kontaktandmeid (kui viimane on nõustunud nende avaldamisega) PRIA avaliku veebikaardi <https://kls.pria.ee/kaart/> kaudu. Vahelehel „Kihid“ tuleb teha märgi kihi „Mesilad“ ette (võimalus märgi tegemiseks avaneb, kui kaarti suurendada (zoomida) ja kihi nimetus muutub tumedamaks.

Konkreetsed mesila andmete vaatamiseks klikkige vastava mesila ikoonil.

Kõigil mesilasperede omanikel on kohustus mesilad registreerida ja teatada PRIA põllumajandusloomade registrile igal aastal **15. maiks** andmed oma mesilasperede kohta, vt rohkem infot **kodulehel**. Avalikul veebikaardil kajastuvad mesinike endi edastatud andmed ning see kaart on üks võimalus taimekaitsevahendite kasutajatel teada saada, kus mesilasi peetakse.

Allikas: PRIA

Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetus

28. augustist 4. septembrini saavad noortalunikud PRIAst taotleda **põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetust**. Toetust saab taotleda ainult e-PRIA vahendusel ning 21. augustil avame uues e-PRIAs taotluste eeltäitmise.

Muutus vanusepiiri nõue – varem pidi ettevõtja olema taotluse esitamise ajal alla 40 aasta vana, nüüd saavad taotlusi esitada ka 40-aastased.

Teine muudatus sätestab, et toetust ei saa sellise tegevuse elluviimiseks, mis jääks Harju, Rapla ja Pärnu maakonnas algatatud maakonnaplaneeringute kohaselt Rail Balticu trassikoridori.

Allikas: PRIA

XXVI TALUPÄEVAD JA XII VÕRUMAA PÕLLUMEESTEPÄEV

8. juulil Võrumaal Sännas toimunud XXVI Talupäev ja XII Võrumaa Põllumeeste päev on selleks aastaks lõppenud. Kui eelnevatel aastatel on Talupäevad toimunud Jänedal, siis sel aastal esimest korda toimus talupäev uues kohas ja seda Võrumaal. Eestimaa Talupidajate Keskliit soovib tänada Võrumaa Talupidajate Liidu tgevjuhti ja ETKLi nõukogu liiget Marika Parve, kelle kindlakäelisel eestvedamisel üritus õnnestus suurepäraselt. Pilte üritusest leiate ETKLi kodulehelt ja Facebooki lehelet.

Järgmisel aastal kohtume juba uues huvitavas Eestimaa paigas. Oleme avatud kõikidele huvitavatele ideele. Rääkige julgelt kaasa!

EESTI PARIM TALU 2017

Võrumaal Sännas kuulutati 8.juulil toimunud 26. Eestimaa talupäevadel välja „Eesti parim talu 2017”. Tänavu pälvis tiitli Võrumaal pea tuhandel hektaril teravilja-kasvatusega tegelev Koolitare talu. Seemne-, toidu- kui ka sööda vilja kasvatav Koolitare talu peremees ja perenaine jäid silma väga strateegilise ja läbimõeldud põllumajandusettevõtte juhtimisega.

Pildil Koolitare talu perenaine ja peremees Eva ja Taivo Tuusis, keda õnnitleb Võrumaa Talupidajate liidu tegevjuht Marika Parv.

Tunnustati ka parimat noortalunikku Anne Grünbergi, kes tegutseb Põlvamaal Üvasi talus.

Üvasi talu tegeleb kitsekasvatusega ning kitsepiimast erinevate toodete tootmisega. Tegemist on noortalunikuga, kes on suutnud turule pääseda, teadmisi koguda kitsekasvatuses ja juustuvalmistamises.

Parima alternatiivtalu tiitel läks aga jagamisele Võrumaal tegutseva Tiri-Jakobi talu ning Pärnumaal asuva Puusepa mesindustalu vahel.

Tiri-Jakobi talus tegeletakse mahepõllumajanduse ja lihavesise kasvatusega. Lisaks on talus võimalik nautida erinevaid meeolelu ja naudinguhetki ning mängida maamehe golfi.

Puusepa mesindustalu pererahva suur pühendumus ja soov tegeleda mesindusega ning seda teha hästi jäi hindamiskomisjoni liikmetele koheselt silma.

Tunnustuse "Tubli tegija 2017" pälvis Raismikuoja talu Järvamaalt, kus tegeletakse teraviljakasvatusega ning töötlemisega.

Tänavusi auhinnasaajaid iseloomustab innovaatus ja mitmekülgus.

Selgus 2017. aasta parim talutoit

Võrus pärjati lisaks parima talukonkursi võitjatele ka parima talutoidu erinevate kategooriate võitjad. «Parim talutoit 2017» üldvõitjaks Andre farmi juust Andre Grand Old. Lisaks üldvõitjale selgitati välja ka parim lihatoode, jook, piimatoode, pagaritode, tervisetooded ja maius.

Eestimaa Talupidajate Keskliidu nõukogu liikme Kaul Nurme sõnul on Eesti talutootjate tootearendus kõrgel tasemel ja meie poelettidele jõuavad väga erilised tooted. «Selle aasta konkursilt võis leida mitu põnevat toodet, neist erilisemad olid vegan-kringel, peedivorstid kanalihaga, juustušokolaad, indiapärane ghee ja põnevad kanepitooted,» ütles Nurm. Ta lisas, et konkursi üks peamisi eesmärke ongi tunnustada talutootjate tööd ja viia nende erilised tooted ka tarbijateni. Võitjaks osutunud Andre farmi juust Andre Grand Old köitis žüriiliikmete tähelepanu eeskätt erilise maitse tõttu. «Andre juustu puhul oli määravaks selle aromaatsus ja omapärane maitse, mis on aastase laagerdumise tulemus. Samuti oli silmapaistev ettevõtte läbimõeldud tegevusplaan ja tootearendus,» selgitas Nurm.

Lisaks üldvõitjale tunnustati kuue alagrupi võitjaid:

- * **Parim lihatoode 2017** – Rebaseonu E-vaba grillvorst peediga (Rebaseonu.ee)
- * **Parim jook 2017** – Säga-Aaviku astelpajumahl (Säga-Aaviku talu)
- * **Parim piimatoode 2017** – Andre Grand Old (Andre Juustufarm)
- * **Parim pagaritode 2017** – Kaarli matkaleib (Kaarli Talu)
- * **Parim tervisetooded 2017** – Sativa kooritud kanepiseemned (Sativa Tooted)
- * **Parim maius 2017** – Andre juustušokolaad (Andre Juustufarm)

Parima talutoidu konkurss sai alguse 2016. aastal ja tänava osales 45 toodet. 2017. aasta parima talutoidu väljaselgitamiseks hindas professionaalne žürii nii talutoodete maitseid, pakendeid, tootjate äriplaanid kui ka tootearendust ja turunduse ideid. Konkurss «Parim talutoit 2017» on turuarendustoetuse abiga rahastatud tegevus. Talutootjate tooteid aitab leida Eestimaa Talupidajate Keskliidu poolt 2014. aastal loodud spetsiaalne märk «Ehtne talutoit», mida kasutab nüüdseks üle 50 tootja.

19. ja 20. juulil toimus Saaremaal Vaiveres kohaliku toidu üritus "TALUST TALDRIKUNI"

19. ja 20. juulil kostitas Saaremaa Talupidajate Liit kõiki talutoidu- ja käsitööhuvilisi üritusega „Talust taldrikuni“, kus erinevaid tegevusi jagus kaheks päevaks.

Väiketootjate foorumil tegi lühikeste tarneahelate teemal ettekande ka Eestimaa Talupidajate Keskliidu juht Kalle Liebert, kes oma ettekandes rõhutas väiketootjate poolt kohaliku tooraine väärindamise olulisust.

Ettekandega esinesid lisaks väiketootjate foorumil Maamajanduse Infokeskusest Krista Kõiv, MTÜ Ehtne Talutoit juht Sirkka Pintmann ja Saaremaa Slow Food algataja Tiina-Mai Käesel.

Üritusel oli meeleolukas meelelahutuskava, kus esinesid rahva- ja kõhutantsijad. Sai osta kohalike tootjate toodangut ning üritust külastanud mehi rõõmustas suur valik kohalikke käsitööõllesid.

Palju elevust pakkusid erinevad maitsmiseõpitoad, kus sai näiteks sai maitsta juustu, sinepit, erinevaid rohepulbreid (nõges, naat) mett ja käsitööõllesid, valmistada sai looduslikke kehakoorijaid ja õppida viltimist.

Talust taldrikuni on sotsiaalne liikumine, mis propageerib kohaliku toorainest kohalike toodete tarbimist.

Pea 280 talu ja
maettevõtt avasid
23. juulil ukseid külalistele!

AVATUD TALUDE PÄEV

Üle-eestiline avatud talude päev on selleks aastaks taaskord seljataga. Eestimaa Talupidajate Keskliidul oli võimalus pakkuda pea 150 inimesele bussireisidega talude külastamist Harjumaal, Pärnumaal ning Viljandimaal. Siinkohal soovime tänada toredaid talusid, kes meie bussireisijaid lahkelt vastu võtsid. Täname Esko talu, Lõosilma Talu, OÜ Sepa mahetalu, Talu ja Tulu OÜ, Tori Siidritalu, Pajumäe talu, Puusepa Mesindustalu ning Saidafarm OÜ.

Soovime tänada lisaks Maaeluministeriumi, kes oli Eestimaa Talupidajate Keskliidu koostööpartneriks nende bussireiside korraldamisel. Täname Konstantin Mihhejev Maamajanduse Infokeskusest, kes oli meie partneriks Harjumaa reisi korraldamisel.

TALLINNAS AVATI SUURIMA KAUBAVALIKUGA TALUPOOD MAHLAVESKI

Täna avati Tallinnas suurima kaubavalikuga talupood Mahlaveski, kus müüakse valdavalt taluettevõtetest pärit kaupa. Poes on esindatud kõik taluoodete kategooriad üle Eesti: kala, linnu- ja loomaliha, pagaritooted, mahlad, köögiviljad, piimatooted, maiustused, keraamika, käsitöö jpt. Kaupluse ruumides on avatud ka ehtsat talutoitu pakkuv kohvik.

Eestimaa Talupidajate Keskliidu tegevjuhi Kalle Lieberti sõnul suurendab uus pood oluliselt võimalusi kohalike taluoodete jõudmiseks tavatarbijateni. "Poes müüakse ligi 50 erineva taluettevõtte tooteid, mis teeb sellest Eesti kõige suurima valikuga talupoet," ütles Liebert.

Lisaks on poe avamine märkimisväärne arenguhüpe Eesti talunike koostöös oma toodete turundamisel ning talunikud näevad üha enam vajadust ise oma toodangut väärindada ja seda ühiselt otse tarbijale müüa. "Mahlaveskit võib pidada pea kõikide Eesti talupidajate esinduskaupluseks Tallinnas, mis koondab erinevatest paikadest pärit taluootjate kaubad ühte kohta ning toimetab mugavalt tallinlasteni," ütles ta.

Mahlaveski Talupood asub Tallinnas Faehlmanni 3. Kauplus kannab Eestimaa Talupidajate Keskliidu kaubamärki "Ehtne Talutoit", mis tähistab naturaalsset, värsket ja maitsvat toitu.

Lisainformatsioon:
Aare Rätsepp
Mahlaveski Talupood
56 472 733

KAUBAMÄRGI "EHTNE TALUTOIT" 2017. AASTA TURUNDUSTEGEVUSED

Eestimaa Talupidajate Keskliit taotles turuarendustoetuse meetmest 2017. aasta toetust, millega jätkatakse 2014. aastal alguse saanud kaubamärgi jätkukampaaniaga, millega soovitakse veel enam viia ehtne talutoit kohaliku tarbijateni.

2017. aastal oleme koostöös turundusagentuuriga Taevas PR tegemas järgnevaid turundustegevusi:

- Koostöös MTÜ Ehtne Talutoit esitlusstendide loomine, degustatsioonide korraldamine üritustel (Maamess, toidufestival "Sööma", toidumess "FoodFair")
- Üritusi tutvustavate laadakalendrite tootmine. Ehtsat talutoitu ja selle tootmist tutvustavate infovoldikute tootmine.
- Selveri toidupoodidesse riiulirääkijad (wobblersid).
- Kaheksat talutoitu tootva ja märki kandva ettevõtte külastamine, fotode tegemine ja info kogumine tootekategooria esiletõstmiseks meedias.
- Ehtsa talutoidu tootmisprotsessi kirjeldavate lugude kirjutamine ja vahendamine meediale. Kokku 8 artiklit.
- Ehtsat talutoitu kui tootekategooriat tutvustava saatelõigu organiseerimine Maahommiku saatesse.
- Raadiointervjuude vahendamine Vikerraadio Huvitaja saatesse.
- **#ehtnetalutoit** – Aktiivne tegevus sotsiaalmeedias (Instagram ja Facebook)
- Ehtne talutoit 2017 konkursi korraldamine.

Lisainformatsioon:
www.talutoit.ee

**Põllu nägu näitab
põllumehe tegu.**

- Eesti vanasõna

Eestimaa Talupidajate Keskliit

Teaduse tn 1,
Saku 75501
Harjumaa

Tel, +372 604 1783
E-post: info@taluliit.ee

www.taluliit.ee

